Súd:	Krajský súd Košice
Spisová značka:	6Co/120/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7124200111
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 04. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Andrea Galdunová
ECLI:	ECLI:SK:KSKE:2026:7124200111.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudcov JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: por. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo C. D. XX, zastúpený Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom v D., D. A. X, IČO: 54 725 542, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 €, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Mestského súdu Košice sp. zn. 68C/1/2024 zo dňa 28. mája 2025

r o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok Mestského súdu Košice č.k. 68C/1/2024 - 324 zo dňa 28. mája 2025 v napadnutých výrokoch I. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a III. o náhrade trov konania.

Žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) zhora označeným rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a priznal žalobcovi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III. výrok).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 5.000,- € titulom náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla za obdobie od 03.01.2021 do 31.12.2023 porušením práva Európskej únie (ďalej aj len „EÚ“) spočívajúcim vo výkone jeho práce nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 04. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“).

3. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že ako príslušník E. F. G. G. H. mal v rozhodnom období opakovane, nariaďovaný výkon práce v 16 - 17 hodinových denných zmenách, po ktorých nasledovala 7-8 hodinová služobná nočná pohotovosť na pracovisku (t.j. 24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračoval 48 hodín. Služobná pohotovosť prebiehala počas nočných hodín a pri výjazde sa menila na nadčas. Počas služobnej pohotovosti bol povinný zdržiavať sa na pracovisku, bez možnosti jeho opustenia, a byť nepretržite pripravený zasiahnuť do 1 minúty od vyhlásenia výjazdu. Každý tretí deň takto odslúžil 24 hodín, po ktorých nasledovali 2 dni voľna, čo v priemere činilo 10,4 zmeny mesačne, tzn. 214 – 264 hodín mesačne. Dlhodobo tak nemal zabezpečený primeraný odpočinok, ani regeneráciu a kontakt so súkromným prostredím, čím dochádzalo k zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a do práva na súkromie a rodinný život. Keďže žalovaná mu čas takto vykonávanej služobnej pohotovosti nezapočítavala do fondu pracovného času, skresľovalo to jeho dochádzku a systém mu vykázal len 159 hodín v septembri 2023, hoci v skutočnosti

odpracoval 231 hodín. Takéto rozvrhnutie pracovných zmien podľa vnútroštátneho práva považuje za rozporné s úpravou maximálneho pracovného času garantovaného čl. 6 písm. b) Smernice, v zmysle ktorého členské štáty majú povinnosť prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas vrátane nadčasov v období 7 dní neprekročil 48 hodín. Žalovaná neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b/ Smernice. Okrem toho pochybenie vidí aj v tom, že zákon nepovažuje služobnú pohotovosť (nariaďovanú v noci) za súčasť týždenného pracovného času v zmysle Únioového práva. Takúto úpravu, kde sa nezaručuje plná účinnosť únioového práva, nepovažuje za súladnú s čl. 2 a s čl. 6 Smernice, čo zakladá zodpovednosť Slovenskej republiky a jej povinnosť náhrady škody. Na podporu svojich tvrdení žalobca predložil výpis zo systému svojej dochádzky do práce a poukázal na rozhodnutie SDEÚ vo veciach C-429/09 I. J., C – 437/05 K. C., C- - 397/01 A..

4. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa čl. 7 ods. 2, čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, čl. 1 bod 2, 3, čl. 2 bod 1, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b) Smernice, § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, § 85, § 86 ods. 1, 2, § 91 ods. 1, 3, § 92 ods. 1, § 97 ods. 1 písm. h), § 103 ods. 5 a § 122 ods. 1 - 3 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v platnom znení (ďalej v texte len „ZoHZZ“) a dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti uplatneného nároku žalobcu v rozsahu 2.500 €.

5.1. K námietke nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej súd prvej inštancie poukázal na pomerne rozsiahlu judikatúru slovenských súdov (por. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/185/2023 z 11.9.2024, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/90/2022 z 31.5.2023), a ESD, v zmysle ktorej v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva, patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených k zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva. Niet prekážok, aby pasívne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika (viď rozsudok C - 429/09 I. J. G. 25.11.2010), v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá Hasičský a záchranný zbor SR, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnej dobe. Súčasne Slovenská republika je garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/01 Z.z.. Navyše, absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva únie dopustil, resp., ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych predpisov nahradiť.
5.2. Pokiaľ ide o posúdenie toho, či zo strany žalovanej došlo k porušeniu práva Európskej únie v súvislosti s nesprávnym transponovaním Smernice na úkor žalobcu, sa súd po bližšej právnej analýze § 85 až 92 ZoHZZ stotožnil s argumentáciou žalobcu, v zmysle ktorej ZoHZZ nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času služobnú pohotovosť hasičov, a v dôsledku toho dochádza k pravidelnému prekračovaniu takto vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času.
5.3. Keďže Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú námietku žalovanej o potrebe zisťovania splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia. Ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie.
5.4. V prípade žalobcu boli podľa názoru súdu splnené všetky tri podmienky na priznanie náhrady za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ktorými sú 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva, 2. porušenie je dostatočne závažné, a napokon 3. medzi takýmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Ako to bolo konštatované aj v početných obdobných veciach, čl. 6 písm. b) Smernice predstavuje právnu normu Európskej únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva. Pokiaľ ide o druhú podmienku, súd mal za preukázané, že žalobca v sledovanom období pracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice. Podľa názoru súdu prvej inštancie ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, ktoré je možné považovať za dostatočne závažné. Súd prvej inštancie v tomto kontexte doplnil, že pracovný čas zodpovedajúci

pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Pokiaľ ide o tretiu podmienku uplatneného nároku, súd dospel k záveru, že v danej veci existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením ustanovenia čl. 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tým, že nebol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas, čo muselo mať nevyhnutne za následok stratu času na odpočinku, na ktorý by v opačnom prípade mal mať žalobca nárok.
5.5. Súd prvej inštancie uznal, že na strane žalobcu vznikla ujma v nemajetkovej sfére tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy musel reálne odpracovať viac, ako by bol povinný, ak by bola Smernica implementovaná správne. V danom prípade teda súd mal preukázané podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ. Súd ako neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcu zo strany žalovanej posúdil nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ. Podľa názoru súdu táto skutočnosť bola spôsobilá privodiť následky neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, a to v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by žalobca mal nárok, ak bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný a zásahom do voľného času tráveného s rodinou. Zároveň súd uviedol, že práca žalobcu je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná, preto je nevyhnutné, aby si žalobca mal možnosť po práci aj odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. Osobitne v prípade hasičov, súdny dvor túto otázku riešil v rozhodnutí C-420/09 I. J., v ktorom ustálil, že pracovný čas odpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorej je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou. Nie je podstatné akým spôsobom žalobca vykonával služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdelý alebo aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť v stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie článku 66 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena (viď napr. aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co 20/2023 zo dňa 30.3.2023 bod 36 odôvodnenia, posledný odsek).
5.6. Súd pri stanovení výšky náhrady za zásah žalovanej do nemajetkovej sféry žalobcu, a to práva na odpočinok, súkromie a rodinný život, a do práva na ochranu zdravia prihliadal na závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto zásahom vznikla a následky takýmto zásahom vyvolané, resp. následky, ktoré by takýto zásah bol spôsobilý vyvolať, na okolnosti zásahu, na dĺžku a rozsah zásahu ako aj na doterajšiu súdnu prax pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy. Zohľadnil pritom, že k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času došlo v 20 mesiacoch z 36 mesiacov, za ktoré žalobca požadoval priznať náhradu, pričom maximálny týždenný pracovný čas bol prekročený celkovo cca o vyše 90 hodín za celé sporné obdobie. Za primeranú súd považoval výšku nemajetkovej ujmy za posudzované obdobie sumu 2.500,- € a v prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.
5.7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal nárok na ich náhradu žalobcovi v rozsahu 100 %, pretože výška priznania nemajetkovej ujmy je závislá od úvahy súdu a žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pre úplnosť dodal, že nezvhliadol žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa na aplikáciu § 257 CSP.

6.1. Proti tomuto rozsudku, okrem zamietavého výroku, v zákonnej lehote podala odvolanie žalovaná (ďalej aj „odvolateľ“) z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP a navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná jej náhradu trov celého konania v rozsahu 100%. Namietala, že sa súd nevysporiadal s jej tvrdením, že Smernica bola v čl. 6 písm. b/ do právneho poriadku Slovenskej republiky prevzatá správne, pretože ZoHZZ v § 193 ods. 1 stanovuje delegovanú pôsobnosť zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce (ďalej len „ZP“), ktorý v § 85 ods. 9 ZP stanovuje, že priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín. Vyjadrila preto názor, že ak mal žalobca za to, že došlo k porušeniu jeho práva na to, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas nepresiahol 48 hodín, mal možnosť podať pracovnoprávnu žalobu. Keďže nesprávna transpozícia smernice nenastala, má za to, že nemohol vzniknúť ani zodpovednostný právny vzťah týkajúci sa náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu. Súdu prvej inštancie vytýka, že riadne neodôvodnil rozsudok čo sa týka dĺžky referenčného obdobia. Konštatovala, že referenčné obdobia sú šesťmesačné, pričom iný výklad by znamenal derogáciu § 86 ods. 1 ZoHZZ. Súd prvej inštancie tiež vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia pracovného času žalobcu, ktorý si žalobca vyčíslil zjavne nesprávnym spôsobom, keď k nemu prirátal stovky hodín odpočinku. Uviedla, že právny stav, v ktorom sa služobná pohotovosť nezarátava k služobnému času, nie je v rozpore s právom EÚ, pretože pojmy pracovný čas a služobný čas nemožno stotožňovať. Pojem služobný čas je pojmom vnútroštátneho práva a je plne na členskom štáte ako si ho zadefinuje. Skutočnosť, že sa dva časové

úseky (služobný čas a služobná pohotovosť) formálne nesčítavajú, nemá podľa názoru odvolateľky žiadny dopad na pracovný čas žalobcu, a tak nie je spôsobilá zapríčiniť nemajetkovú ujmu žalobcu.
6.2. Nesúhlasí s tým, že by v danej veci bola daná jej pasívna vecná legitimácia. Tvrdí, že právna úprava služobných pomerov v súčasnosti patrí do pôsobnosti Úradu vlády SR a nie pod Ministerstvo vnútra SR.
6.3. Sporným odvolateľka učinila postup žalobcu pri výpočte jeho pracovného času (za mesiace marec 2021, máj 2021, august 2021, september 2022, december 2022, apríl 2023, máj 2023 a júl 2023), pretože k svojmu pracovnému času pripočítava aj čas odpočinku. Má za to, že je úplne absurdné, keď žalobca na jednej strane tvrdí, že pojem pracovný čas je pojmom európskeho práva a zároveň sa usiluje interpretovať ho spôsobom, ktorý je v priamom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Ozrejmila, čo sa považuje za pracovný čas, a že na to, aby sa niektorý časový úsek mohol považovať za pracovný čas, je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch podmienok, a síce, že pracovník pracuje, pracuje podľa pokynov zamestnávateľa musí vykonávať svoju činnosť alebo povinnosti. Osobitne zdôraznila, že čas, ktorý žalobca trávil na pracovisku nie je možné posúdiť ako pohotovosť, ale ako odpočinok (s nárokom na plat). Dôsledkom takto nesprávne zisteného skutkového stavu bolo nesprávne zistenie priemerného týždenného pracovného času žalobcu. Uviedla niekoľko príkladov rozhodnutí, z ktorých jednoznačne vyplýva, že pojem pracovný čas je pojmom práva EÚ a nie je možné sa od neho odchýliť odkazom na vnútroštátne právo (rozsudok SD EÚ vo veci C-14/04 (B.), C-266/14, C-344/19, C-580/19). Aj judikatúra tuzemských súdov potvrdzuje, že nie je možné odchýliť sa od výkladu pojmu pracovný čas a je celkom nevyhnutné prijať jeho európsky rozmer (rozsudky Krajského súdu v Prešove 5Co/26/2024, 20Co/47/2024, 12Co/32/2024, rozsudky Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/1/2025).
6.4. V ďalšej skupine odvolacích námietok žalovaná vytýka súdu prvej inštancie, že nevykladal § 86 ods. 4 ZoHZZ správne, inak by zistil, že toto ustanovenie priamo zavádza šesťmesačné referenčné obdobie, v rámci ktorého sa posudzuje priemerný týždenný pracovný čas príslušníkov HZZ. Zo systematického výkladu ZoHZZ podľa nej vyplýva, že ustanovenie § 86 ods. 4 stanovuje jednomesačné plánovacie obdobie - teda to, čo sa ešte len má stať. Ustanovenie § 87 ods. 1 ZP, v zmysle ktorého referenčné obdobie nemôže byť dlhšie ako 4 mesiace, sa na služobný pomer príslušníkov HaZZ nevzťahuje. Argumentovala, že zavedené 6 mesačné referenčné obdobie je plne v súlade so smernicou predpokladaným režimom výnimky podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 3 písm. b/ bod. 3., v zmysle ktorého členské štáty môžu pre uplatňovanie čl. 6 (maximálny týždenný pracovný čas) ustanoviť referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. V zmysle čl. 19 smernice, možnosť odchýlky od čl. 16 písm. b/, uvedenej v čl. 17 ods. 3 a v čl. 18, nemôže viesť k stanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako 6 mesiacov. Ide teda o odchýlku predpokladanú smernicou, v zhode so smernicou a zavedenú spôsobom predpokladaným smernicou – zákonom. Zmyslom referenčných období je kompenzovať vyšší priemerný týždenný pracovný čas v jednom týždni/mesiaci s tým nižším. Súd prvej inštancie ignoroval rozdiel medzi nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom (§ 86 ods. 1) a vykonávaním služobných činností príslušníkov (§ 86 ods. 4). Na podporu svojich tvrdení poukázala na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24.3.2025, sp. zn. 13Co/97/2024, sp. zn. 14Co/7/2025, 14Co/18/2025 a 14Co/13/2025. Domnieva sa, že smernica nevyžaduje, aby zakotvenie referenčného obdobia bolo realizované tak, že by muselo byť v texte právneho predpisu výslovne označené ako referenčné obdobie. K transpozícii smernice došlo v § 86 ods. 1 ZoHZZ, v ktorom je zakotvené, že služobný čas sa rozvrhuje na obdobie šesť mesiacov. Výpočty pracovného času, ktoré predložil žalobca, považuje za právne irelevantné, pretože nevyčísľujú jeho priemerný týždenný pracovný čas v celých šesťmesačných referenčných obdobiach, ale iba v ním vymyslených jednomesačných. Napokon zdôraznila, že vždy keď sa uvažuje o nerovnomerne rozvrhnutom čase, je nevyhnutné upraviť aj referenčné obdobie.
6.5. Žalovaná záverom tvrdila, že žalobcovi nevznikla žiadna ujma, nakoľko mal v skutočnosti viac voľna ako iní pracovníci. Vysvetlila, že žalobca nepopísal žiadnu konkrétnu ujmu, ktorú by mohol pociťovať aj iný človek, popri služobnom pomere vykonával aj iné práce a politickú funkciu, sám plánoval svoje služby a mal možnosť sprevádzať svojich rodinných príslušníkov na lekárske vyšetrenia 7x ročne s nárokom na náhradu platu, čo aj niekoľkokrát využil.

7.1. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhol rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.
7.2. Pokiaľ ide o vzťah Smernice, Zákonníka práce a ZoHZZ, žalobca poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/1/2025 z 27.02.2025, v zmysle ktorého sa síce ustanovenia § 86 ods. 1 ZoHZZ týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa Smernice. Zo ZoHZZ nevyplýva, aby Slovenská republika uvedené ustanovenie, ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b/ Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku.

7.3. Vo vzťahu k dĺžke referenčných období žalobca poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacích súdov (naposledy napr. rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/21/2025 z 05.05.2025) potvrdzujúcu právny názor súdu prvej inštancie, že k transpozícii ustanovení smernice o referenčnom období nedošlo vôbec a preto sa žalovaná nemôže dovolávať ich aplikácie.
7.4. Rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorými žalovaná odôvodňovala podané odvolanie, považuje žalobca za ojedinelé, nepredstavujúce novú súdnu prax. Naproti tomu žalobca poukázal na novšie rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7.5.2025 sp. zn. 15Co/90/2024, v zmysle ktorého bolo okrem iného konštatované i to, že ZoHZZ nestanovil maximálny priemerný týždenný pracovný čas, ani referenčné obdobie, za ktoré sa má priemer vypočítavať. Tiež bol vyslovený záver, že v prípade nestanovenia limitu maximálneho priemerného týždenného pracovného času pre príslušníkov HaZZ a referenčného obdobia, za ktorý sa má priemer vypočítavať, čl. 6 písm. b/ Smernice priznáva príslušníkom HaZZ právo, aby ich služobný čas pre každé obdobie siedmych dní neprekročil 48 hodín. Poukázal tiež na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica z 09.07.2025, sp. zn. 15Co/7/2025, kde senát odvolacieho súdu k otázke referenčného obdobia uviedol, že: „Keďže Slovenská republika neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov HaZZ, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku SR boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval“.
7.5. Pokiaľ ide o žalovanou namietané započítanie „iných druhov voľna“ do pracovného času, uviedol, že tieto spadajú do výkonu právomoci, ktorú si členské štáty ponechali a nie sú upravené Smernicou, a teda nespadajú do jej pôsobnosti. Preto v tomto smere odkázal na § 85 a § 97 ZoHZZ, podľa ktorých sa do odpracovaného času ako výkon práce započítajú aj doby, ktoré sa považujú za výkon práce, aj keď počas nich pracovník nepracuje, t.j. doby neaktívnej služby alebo pracovného voľna. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že všetko, čo úniové právo nepovažuje za pracovný čas, je časom odpočinku, opomína tú časť výkladového oznámenia Komisie o smernici o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, podľa ktorej sa žalobcom započítané časy do fondu pracovného času spravujú vnútroštátnou právnou úpravou, a teda nie sú upravené smernicou a ani nespadajú do jej pôsobnosti. Túto argumentáciu podporuje aj rozsudok SDEÚ zo dňa 19.11.2019 v spojených veciach C-609/17 a C-610/17 TSN a AKT, body 34 a 35. Podľa vnútroštátnej právnej úpravy v SR sa do odpracovaného času započítajú aj doby, ktoré sa považujú za výkon práce, aj keď pracovník počas nich nepracuje (ust. § 97 ZoHZZ). Podporne poukázal na ostatnú novelu zák. č. 315/2001 Z.z. (zák. č. 179/2025 Z.z. s účinnosťou od 01.07.2025), ktorým bol doplnený § 85 ZoHZZ, čím došlo k ďalšej čiastkovej transpozícii smernice do právneho poriadku SR.

8. Žalovaná v odvolacej replike zotrvala na podanom odvolaní. Na podporu svojich tvrdení, že referenčné obdobia sú v prípade žalobcu 6 mesačné, priložila uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrice z 24.3.2025 sp. zn. 13Co/97/2024, z 15.07.2025 sp. zn. 14Co/54/2025, z 09.07.2025 sp. zn. 16Co/61/2024, z 28.05.2025 sp. zn. 17Co/120/2024, z 09.07.2025 sp. zn. 16Co/25/2024, z 21.07.2025 sp. zn. 14Co/28/2025, z 15.07.2025 sp. zn. 14Co/8/2025, z 28.05.2025 sp. zn. 17Co/126/2024 a uznesenie Krajského súdu v Nitre z 30.07.2025 sp. zn. 11CoPr/5/2025.

9. Žalobca v odvolacej duplike upozornil na to, že Krajský súd v Nitre už má odlišnú rozhodovaciu prax ako v uznesení z 30.07.2025 sp. zn. 11CoPr/5/2025, na ktoré poukazuje žalovaná, čo vyplýva z rozsudku z 09.07.2025 sp. zn. 11CoPr/2/2025 a z 08.07.2025 sp. zn. 25CoPr/1/2025. K nejednotnej rozhodovacej praxi Krajského súdu v Banskej Bystrici už zaujal stanovisko vo svojom ostatnom vyjadrení. Zhrnul, že na posudzovanú vec nemožno nekriticky aplikovať právne závery z iných sporov iných advokátov, ktoré vychádzali z odlišných základov. S nosnou námietkou žalovanej, týkajúcej sa ust. § 193 ZoHZZ, sa vysporiadal Krajský súd v Prešove vo svojom rozsudku z 23.09.2025, sp. zn. 2Co/22/2025 tak, že špeciálna úprava služobného času v zákone o Hasičskom a záchrannom zbore má prednosť pred všeobecnou úpravou v Zákonníku práce a preto sa Zákonník práce nemôže aplikovať ani subsidiárne.

10. Žalovaná vo vyjadrení zopakovala svoje tvrdenia a návrhy z predchádzajúcich podaní. Navyše poukázala na odlišnú právnu situáciu hasičov v Slovenskej republike a nemeckých hasičov, ktorých sa týkal rozsudok SD EÚ C-420/09 I. J. a navrhla, aby odvolací súd vo veci nariadil pojednávanie, a to predovšetkým z dôvodu, že súd prvej inštancie nezistil skutkový stav veci, konkrétne pracovný čas žalobcu a priemerný týždenný pracovný čas žalobcu. Na podporu svojich tvrdení priložila rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19.08.2025, č.k. 14Co/62/2025.

11. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nie je možné vyhovieť.

12. Predmetom odvolacieho prieskumu nebol výrok, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, keďže proti tomuto výroku rozsudku žalobca ako oprávnená osoba odvolanie nepodal a tak rozsudok nadobudol v tomto výroku právoplatnosť.

13. Predmetom odvolacieho prieskumu bol vyhovujúci výrok o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a súvisiaci výrok o náhrade trov konania.

14. Rozsudok je v napadnutom vyhovujúcom výroku a súvisiacom výroku o trovách konania vecne správny, preto ho odvolací súd v týchto výrokoch v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 28.04.2026 o 9.05 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 207, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 21.04.2026 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

16. Žalovaná v odvolaní uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

17. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

18. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

19. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

20. Žalovaná v odvolaní prevažne argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzala už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jej odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

21. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o splnení všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie, keď čl. 6 písm. b) Smernice bol nesprávne prebratý do zák. č. 315/2001 Z. z., v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcu na 48-hodinový týždenný pracovný čas, ktoré právo mu vyplýva priamo zo Smernice. Porušením práva Európskej únie došlo k zásahu do osobnostnej sféry žalobcu, konkrétne do jeho práva na odpočinok a na súkromie a rodinný život, keď bol ukrátený o čas odpočinku a psychickej a fyzickej regenerácie a o čas, ktorý by mohol tráviť s rodinou a budovaním priateľských a obdobných vzťahov, pričom išlo o zásah trvajúci niekoľko rokov. Vzhľadom na charakter a následky tohto zásahu v jeho osobnom i súkromnom živote, aj odvolací súd považuje za primerané priznanie sumy 2.500 € titulom spôsobenej nemajetkovej ujmy.

22. Súd svoje úvahy, ako dospel k vyššie uvedeným záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav, právne predpisy a judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktoré aplikoval, tieto úvahy sú správne, niet v nich žiadnych logických rozporov a odvolací súd sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje a na tomto mieste ich neopakuje.

23. Žalovaná svojimi odvolacími námietkami nastolila predmetom odvolacieho prieskumu otázku svojej pasívnej vecnej legitimácie, delegovanej pôsobnosti Zákonníka práce, konkrétne § 85 a § 86 ZP, na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, otázku nerovnomerného rozvrhnutia služobného času a s tým spojené vymedzenie referenčného obdobia, správnosť výpočtu pracovného času žalobcu a priemerného týždenného pracovného času žalobcu, otázku naplnenia podmienok pre priznanie práva na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia únijného práva.

24. Odvolací súd po preskúmaní napadnutých výrokov rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v intenciách uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok žalovanej uvedených v podanom odvolaní uvádza, že súd prvej inštancie správne posúdil pasívnu vecnú legitimáciu žalovanej. Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom vnútra SR, predstavuje garanta riadnej transpozície smernice do zákona č. 315/2001 Z. z., pokiaľ ide o nezarátanú pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva EÚ dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ a v prejednávanej veci je týmto zodpovedným subjektom Slovenská republika. Z rozsudku SDEÚ vo veci I. J. vyplýva, že v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48-hodinového pracovného času poškodený má právo domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu. Žalovaná disponuje pasívnou legitimáciou a žalobca dôvodne uplatnil nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Európskej únie voči Slovenskej republike ako pasívne legitimovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR.

25. Súd prvej inštancie tiež správne ustálil, že zákon o HZZ nepovažoval v rozhodnom období za súčasť týždenného pracovného času služobnú pohotovosť hasičov, a v dôsledku toho dochádzalo k pravidelnému prekračovaniu vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času. Odvolací súd poukazuje na to, že Smernica 2003/88/ES je uvedená v Zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie, ktorý je prílohou č. 4 zákona o HZZ od 1.1.2006. Podľa § 193 ZoHZZ sa na služobný pomer príslušníkov použije primerane § 85 ods. 9 ZP, ktorý znie: „Priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín“. Z ustanovení ZoHZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. V posudzovanej veci sa jedná o pohotovosť na pracovisku, ktorá je v § 96 ods. 2 ZP upravená nasledovne: „Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas“. Ustanovenie § 193 ZoHZZ však primerané použitie odkazom na § 96 ods. 2 ZP neuvádza. Z § 122 ods. 3 ZoHZZ vyplýva, že ak počas služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby, až takáto situácia je považovaná za štátnu službu nadčas. Keďže z § 85 až 93 ZoHZZ v znení účinnom do 31.10.2024 (podľa žalovaného obdobia) nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. Za uvedeného stavu, z dôvodu nesprávnej transpozície Smernice do ZoHZZ, žalobca nemal možnosť požadovať od zamestnávateľa dodržiavanie požiadaviek upravených ustanoveniami Smernice.

26. K odvolacej námietke, že súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s otázkou rozdielneho obsahu pojmov „služobný čas“ v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. a „pracovný čas“ v zmysle Smernice, ktoré pojmy nie je možné stotožňovať, odvolací sú uvádza, že Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici 2003/88/ES je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 tejto Smernice vymedzuje pracovný čas ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti“ a čas odpočinku ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, podľa ktorých by umožnil určité rozlišovanie pracovného času a času odpočinku. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 C. B. L. M. predovšetkým zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov

prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov pracovný čas a čas odpočinku. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu pracovný čas. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva.

27. Z uvedeného vyplýva, že pojem „pracovný čas" je potrebné interpretovať jednotne na úrovni celej EÚ, a členské štáty nemajú možnosť meniť jeho obsah prostredníctvom národnej legislatívy v neprospech pracovníkov. Vnútroštátna úprava síce môže používať rôzne označenia, ako napríklad „služobný čas" pre hasičov, avšak tieto pojmy musia byť interpretované v súlade s právom EÚ. Z uvedeného preto vyplýva, že „služobný čas" hasičov podľa slovenského vnútroštátneho práva je potrebné posudzovať ako „pracovný čas" v zmysle Smernice, tak ako na to správne poukázal žalovaný.

28. Rozsudok SDEÚ vo veci M. (C-518/15) poskytuje aj dôležitý výklad pojmu pracovný čas podľa smernice, najmä v súvislosti so služobnou pohotovosťou. Podľa záverov tohto rozsudku možno konštatovať, že čas, počas ktorého je zamestnanec povinný byť dostupný na určenom mieste (napr. v hasičskej stanici alebo v určenom čase v blízkosti stanice), sa považuje za pracovný čas, ak zamestnanec je povinný byť fyzicky prítomný na určenom mieste alebo v jeho blízkosti a zamestnanec je výrazne obmedzený v možnosti venovať sa vlastným aktivitám počas pohotovosti.

29. Vychádzajúc z týchto kritérií, čas služobnej pohotovosti hasiča má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Služobný čas hasiča (ako aj služobnú pohotovosť) je súčasne možné považovať za pracovný čas v zmysle smernice, ktorá aj v čl. 2 bode 1 výslovne uvádza, že pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa.

30. Čl. 6 písm. b) smernice ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, od ktorej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ide teda o pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. V článku takto uložená povinnosť členskému štátu v sebe zahŕňa na strane druhej nárok každého pracovníka na to, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, pričom ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, členské štáty rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) smernice nemôžu jednostranne určiť tak, že uplatnenie tohto nároku každého pracovníka by viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzili.

31. Pokiaľ žalovaná predostrela námietku zohľadnenia nerovnomerného rozvrhnutia služobného času v referenčnom období 6 mesiacov, odvolací súd uvádza, že Smernica umožnila členským štátom stanoviť pre uplatnenie článku 6 referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace (článok 16 písm. b/). Je však nutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatniť, bolo nevyhnutné ho prevziať do právneho poriadku Slovenskej republiky, čo sa však nestalo. Ustanovenia § 86 ZoHZZ, na ktoré v tomto smere žalovaná poukazovala, sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa Smernice. Vzhľadom na uvedené námietku žalovanej o zisťovaní splnenia podmienok v rámci šesť mesačného referenčného obdobia je nutné hodnotiť ako nedôvodnú, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, preto sa žalovaná nemôže dovolávať jeho aplikácie, a z tohto dôvodu sú pre tento spor irelevantné prepočty maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa v uvedených referenčných obdobiach.

32. Odvolací súd má za preukázaný základ nároku žalobcu. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b/ Smernice v rozsahu prekročenia limitu 48 hodín priemerného týždenného pracovného času žalobcovi vznikla nemajetková ujma, ktorú súd správne právne posúdil podľa právnej úpravy nemajetkovej ujmy v § 11 a nasl. OZ. Mal preukázané, že u žalobcu k prekročeniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa došlo, čo žalovaná v niektorých obdobiach ani nerozporovala. V príčinnej súvislosti

s nerešpektovaním čl. 6 písm. b/ Smernice tak vznikla žalobcovi nemajetková ujma, porušením práva na ochranu zdravia, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, práva na realizáciu súkromného rodinného života. Žalobca preukázal výpisom zo systému SAP, že v žalovanom období január 2021 - december 2023 opakovane dochádzalo k presahu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa. Tento stav bol v príčinnej súvislosti s nemajetkovou ujmou, ktorú žalobca utrpel. Nemajetková ujma žalobcovi vznikla tým, že prekročením limitu 48-hodinového priemerného pracovného týždňa boli trvalo, permanentne porušované práva žalobcu na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, žalobcovi tak bolo skracované právo na odpočinok po práci a realizáciu súkromného a rodinného života. Aj podľa názoru odvolacieho súdu porušením práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času utrpel žalobca nemajetkovú ujmu, ktorá spočíva v zásahu do prirodzených práv žalobcu na ochranu zdravia a na primeraný odpočinok po práci, ktorá je vzhľadom na povahu práce hasiča psychicky aj fyzicky náročná. Odvolací súd má za to, že všeobecné okolnosti, za ktorých k porušeniu práva Európskej únie došlo, ktoré aj ESD v rozhodnutí vo veci C-429/09 J. považoval za vážne, zakladajú v spojitosti s objektom zásahu (vnútorné prežívanie dôsledkov nerešpektovania limitu pracovného času žalobcom), intenzitou porušenia (týždenný pracovný čas žalobcu presiahol opakovane nad rámec 48 hodín) a jeho trvaním (len v posudzovanom období skoro 3 roky pred podaním žaloby), potrebu odškodniť tým vzniknutú ujmu peňažnou náhradou.

33. Pokiaľ žalovaná namietala správnosť výpočtov pracovného času žalobcu, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne poukázal na to, že základom celého sporu je rozdiel v ponímaní, či služobná pohotovosť je alebo nie je súčasťou pracovného času, pričom práve v tomto rozdielnom ponímaní spočíva nesprávna transpozícia smernice a aj rozdiely vo výpočtoch predložených sporovými stranami. Možno súhlasiť s postupom žalobcu, pokiaľ si do svojho pracovného času zahŕňal aj iné druhy voľna, pretože podľa vnútroštátnej právnej úpravy v SR sa do odpracovaného času započítajú aj doby, ktoré sa považujú za výkon práce, aj keď pracovník počas nich nepracuje (ust. § 97 ZoHZZ). K námietkam žalovanej odvolací súd považuje za potrebné podotknúť, že na základe údajov zo softvéru SAP sa u príslušníkov HaZZ SR vypočítava každý mesiac ich služobný príjem, ktorý sa im nevypláca až po skončení šesťmesačného referenčného obdobia, ale každý mesiac na základe odpracovaného služobného času.

34. K odvolacej námietke, že žalobca neosvedčil vznik nároku na náhradu škody a k námietkam vo vzťahu k aplikácii ust. § 13 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní v danej veci odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie dôsledne posudzoval splnenie podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnemu záveru o naplnení predpokladov zodpovednosti štátu vo vzťahu k žalobcovi, keď vzal za preukázané závažné porušenie právnej normy únie, ktorá jednotlivcovi priznáva právo, konkrétne čl. 6 písm. b) Smernice, ktorá ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi. Podmienka dostatočne závažného porušenia práva únie je splnená vtedy, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou SDEÚ v danej oblasti. Zistený skutkový stav v prejednávanej veci je pritom možné kvalifikovať ako dostatočne závažné porušenie práva únie, pretože pokiaľ žalobca nepochybne odpracoval v rozhodnom období hodiny služobnej pohotovosti nezapočítané do fondu pracovného času, pracoval nad povolený týždenný limit 48 hodín služobného času, pričom medzi porušením práva a vznikom škody u žalobcu v dôsledku straty času odpočinku a straty času, ktorý mohol tráviť s rodinou a priateľmi, je príčinná súvislosť. Porušenie čl. 6 písm. b) Smernice vo vzťahu k žalobcovi je teda dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času, neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (napr. C-429/09).

35. Súd prvej inštancie po zistení, že boli splnené podmienky zakladajúce zodpovednosť žalovanej za škodu, priznal peňažné plnenie žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy, čo vyargumentoval spôsobom spĺňajúcim požiadavky kladené na zdôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Z jeho rozhodnutia vyplýva, že žalobca bol ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, fyzicky i psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti práva EÚ a vnútroštátneho práva, súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 OZ v spojení s § 11 OZ, zohľadniac pri určení výšky náhrady kritériá stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúrnej praxe, ktorý postup možno považovať za správny.

36. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 OZ náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.

37. Žalobca svoj nárok spájal s porušením práva na odpočinok, a preto súd prvej inštancie správne posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zámery normotvorcu smernice Rady 89/391/EHS a tiež smernice (Rady 2003/88/ES). Uvedené smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, ich cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

38. K spochybňovaniu existencie vzniknutej ujmy žalovanou, resp. jej intenzity je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje sa splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Rozsudok vo veci K. sa týkal nemocničného lekára, ktorý musel byť na telefóne v priestoroch zamestnávateľa, mal pridelenú miestnosť s posteľou, v ktorej mohol spať, keď jeho služby neboli potrebné. Súdny dvor vyslovil, že za takýchto okolností sa nedá povedať, že pracovník v dotknutom čase odpočíva. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená.

39. Z uvedených dôvodov sú aj tieto námietky žalovanej bez právneho významu. Je potrebné vziať na zreteľ tú skutočnosť, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená.

40. Žalobca v dôsledku rozvrhnutého pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom EÚ, nepochybne prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry SDEÚ za závažný zásah do práv, keď ide o nezvratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká. Pokiaľ súd prvej inštancie rozsah peňažnej náhrady vo výške 2.500 € odvodil od charakteru zásahu, jeho trvania, následkov na živote žalobcu, nemožno týmto jeho úvahám vytknúť žiadne nedostatky. Svoje rozhodnutie založil na

právom predvídaných okolnostiach, prihliadajúc podľa povahy veci k porovnateľným kritériám, a ním stanovený rozsah nemajetkovej ujmy spĺňa podmienku primeranosti. Rozhodnutie je konzistentné aj s výškou náhrad priznaných v obdobných súdnych sporoch (porovnaj napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/24/2024, 6Co/1/2025, 6Co/2/2025, 6Co/70/2025, 6Co/77/2025).

41. Odvolací súd dopĺňa, že vzhľadom na existenciu množstva ďalších iných súdnych rozhodnutí v obdobných veciach iných žalobcov a rovnakej žalovanej v obvode Krajského súdu v Košiciach, je pri posudzovaní nároku žalobcu v tunajšej veci, ktorý je uplatnený na základe obdobných skutkových okolností, len za iné časové obdobie, nevyhnutné rešpektovať zásadu právnej istoty zakotvenú v článku 2 ods. 1 základných princípov CSP predstavujúcu základ pri úprave právnych pomerov strán sporu.

42. Na tomto závere nič nemenia niektoré novšie (a zatiaľ i) ojedinelé rozhodnutia iných Krajských súdov v Slovenskej republike, odlišne pristupujúce k aplikácii ustanovení o šesťmesačnom referenčnom období, pretože tieto, v zmysle § čl. 2 CSP, netvoria ustálenú rozhodovaciu prax (k tomu por. R 71/2018 a nález ÚS SR III. ÚS 289/2017) a Krajský súd v Košiciach nimi nie je viazaný ani v zmysle § 193 CSP.

43. Pretože súd prvej inštancie správne rozhodol aj o náhrade trov konania, odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP.

44. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaná bola v odvolacom konaní neúspešná, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi, preto mu odvolací súd priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

45. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolateľ má právo v dovolacom konaní zvoliť si advokáta alebo sa môže obrátiť na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).